

УДК 339.543

Наталія КОНСТАНТЮК

МІСЦЕ І РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

***Резюме.** Розкрито місце і роль Державної митної служби України у формуванні державних фінансів та контроль за їх використанням. Особлива увага приділена реалізації фіскально-контролюючих функцій митних органів, здійснено аналіз результатів діяльності працівників української митниці. Наведено питому вагу податків і зборів, справляння яких забезпечено митними органами та органами Державної податкової служби, у податкових надходженнях Державного бюджету України у 2005–2010 рр. Розглянуто основні засади діяльності митних органів окремих зарубіжних країн. На основі проведеного аналізу діяльності митних органів України та вивчення зарубіжного досвіду подано пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування ДМСУ як одного з найважливіших суб'єктів системи державних фінансів.*

***Ключові слова:** державні фінанси, Державна митна служба України, фінансові ресурси, державний фінансовий контроль.*

Nataliia Konstantiuk

PLACE AND ROLE OF THE STATE CUSTOMS SERVICE OF UKRAINE IN PUBLIC FINANCE

***Summary.** The analysis of last researches and publications on the activities of the State Customs Service of Ukraine in the system of public finance is performed in the article. The legal field of activity of the State Customs Service of Ukraine is examined. Also the main tasks of customs authorities are listed. The place and role of the State Customs Service of Ukraine in the formation, use and control of public finances is disclosed in the article. Particular attention is paid to the implementation of fiscal and regulatory functions of customs bodies, the analysis results of the Ukrainian customs employees. The share of taxes and fees, collection of which is provided by the customs authorities and the State Tax Service, in the tax revenue of the State budget of Ukraine in 2005-2010 are shown in the article. Also analyzed taxes and fees are listed by the customs authorities to the State Budget of Ukraine in the 2003-2010. The basic principles of the customs authorities of certain foreign countries are studied. During research the main problems of activities of customs authorities of Ukraine were selected. The basic types of violations of customs legislation that lead to a decrease in the financial resources of the country are presented. Based on the analysis of Ukrainian customs bodies activity and study of foreign experience of customs authorities proposals to improve the functioning of State Customs Service of Ukraine as one of the most important subjects of public finance are submitted. The necessity of improving the protecting and incentive functions of customs tariff that meets the strategic national interests and development of the world economy and international trade, and taking into account the key global trends is grounded.*

***Key words:** public finance, the State Customs Service of Ukraine, the financial resources, the state financial control.*

Постановка проблеми. Державна митна служба України є центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Держмитслужба України входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сфері державної митної справи. З огляду на актуальність проблем незабезпеченості економіки достатнім обсягом фінансових ресурсів, провідна роль у регулюванні їх потоків, раціональному й ефективному використанні належить системі державного фінансового контролю, до якої також відносять органи Державної митної служби. Найважливішою функцією державного фінансового контролю є і надалі залишатиметься обслуговування процесу формування та використання фондів державних фінансових ресурсів, серед яких головним інструментом

реалізації державної політики в будь-якій країні є бюджет. Зважаючи на вищесказане, доцільно буде дослідити місце і роль Державної митної служби у системі державних фінансів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне обґрунтування функціонального призначення митної служби присутнє у наукових працях багатьох вітчизняних учених. В. Дудчак та О. Мартинюк зазначають, що Державна митна служба України забезпечує реалізацію трьох основних функцій: фіскальної, правоохоронної та регулюючої [2, с. 118]. Зазначений підхід у цілому підтримують С. Ківалов, Б. Кормич з тією відмінністю, що правоохоронну функцію вони визначають як захисну [3, с. 87]. Ривак Н.О. пропонує шляхи підвищення ефективності митної політики України [7, с. 225], що в кінцевому підсумку повинно позитивно вплинути на розвиток національної економіки. Суворов В. В. у своїх працях наводить окремі аспекти оцінювання ефективності здійснення митної справи в Україні [9, с. 73].

Мета статті є дослідження діяльності Державної митної служби України та надання пропозицій щодо вдосконалення її функціонування у системі державних фінансів.

Виклад основного матеріалу. Серед основних завдань ДМСУ необхідно відзначити: митний контроль за порядком і умовами переміщення товарів через митний кордон України та їх митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи [4].

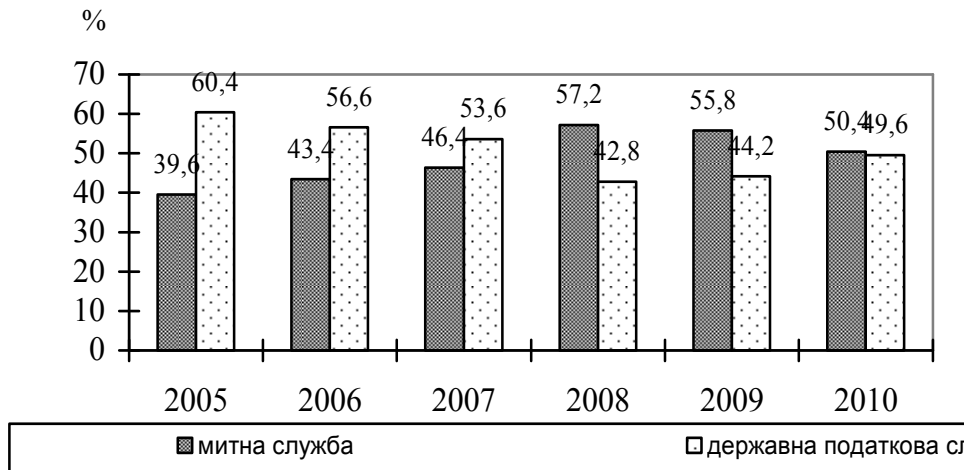
Також п. 7 ст. 11 Митного кодексу України [4] визначає, що до завдань митних органів України в сфері реалізації митної політики України відноситься контроль за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України. Аналогічна норма щодо виконання функції валютного контролю митними органами міститься і в Декреті КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» [5].

Предметом валютного контролю митних органів є лише ті валютні операції, пов'язані з переміщенням грошових коштів або товарів через митний кордон України, а саме: переміщення через митний кордон валютних цінностей, валюти України та цінних паперів у валюті України; здійснення валютних операцій, що пов'язані з переміщенням через митний кордон України товарів і транспортних засобів.

Для реалізації повноважень у сфері валютного контролю митні органи наділені правами щодо перевірки документів та відомостей, необхідних для такого контролю; проведення митного огляду, в тому числі особистого огляду; здійснення обліку валюти та валютних цінностей, що переміщуються через митний кордон України; проведення усного опитування громадян та посадових осіб підприємств; взаємодія з органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами та громадянами; залучення для надання консультацій спеціалістів інших правоохоронних органів та експертів.

Таким чином, необхідно підкреслити, що ДМСУ виконує податковий та валютний контроль, що виходить з перелічених завдань та функцій цього органу та на законних підставах необхідно констатувати, що ДМСУ є органом фінансового контролю, який реалізує свою діяльність у митній справі. Тобто є органом фінансового контролю у сфері митної діяльності.

Пріоритетним напрямом діяльності Державної митної служби України протягом останніх років визначалося забезпечення реалізації фіскальної політики, підвищення ефективності регулювання зовнішньої торгівлі, безумовне виконання показників надходжень до Державного бюджету. Зазначена теза також підтверджується порівнянням показників перерахованих до Державного бюджету України податків і зборів митними органами та органами державної податкової служби (рис. 1).

Рисунок 1. Питома вага податків і зборів, справляння яких забезпечено митними органами та органами державної податкової служби, у податкових надходженнях Державного бюджету України у 2005–2010 рр.

Figure 1. The share of taxes and fees collection of which is provided by the customs authorities and the State Tax Service, the tax revenue of the State budget of Ukraine in 2005-2010

Для розгляду основних показників діяльності митних органів України у сфері справляння податків і зборів необхідно визначити основні фактори, які впливають на рівень митних платежів, тобто податків, що відповідно до Податкового кодексу України або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на митні органи. Аналізуючи структуру податків і зборів, справляння яких забезпечено митними органами, протягом останніх років (табл. 1) необхідно зазначити, що 99% загальної суми митних платежів становлять ввізне мито, акцизний податок та податок на додану вартість (ПДВ). Крім того, понад 96% ставок Митного тарифу України, систематизованого згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), є адвалерними (тобто ставки встановлені у відсотках до митної вартості товарів). У свою чергу, питома вага в загальних надходженнях акцизного збору, ставки якого на переважну більшість підакцизних товарів встановлені у твердих сумах з одиниці реалізованого товару, протягом останніх шести років є порівняно невеликою і коливається в межах 2.2–3.6%. Таким чином, можна зробити висновок, що головним фактором, який впливає на платежі, справляння яких забезпечується митними органами, є імпорт товарів, а саме його вартісні показники.

Таблиця 1

Податки і збори, перераховані митними органами до Державного бюджету України у 2003–2010 рр. [8]

Table 1

Taxes and fees transferred by the customs authorities to the State Budget of Ukraine in 2003-2010 [8]

Результати діяльності митних органів України	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Податки і збори, млн. грн,	14013.0	18064.9	30973.8	41173.8	54119.5	96047.2	83116.0	85911.6
У т.ч. ввізне мито	3336.8	4687.4	6518.2	6975.1	9590.1	12124.6	6325.2	8553.4

Вивізне мито	-	-	-	269.9	290.7	-	382.7	294.5
Акцизний податок	544.1	544.4	501.9	916.2	1332.1	2209.7	3023.9	3470.3
ПДВ	9445.8	11993.2	23001.4	31900.5	41699.5	80978.7	73148.7	73148.7
Інші, у т.ч. митні збори (плата за митне оформлення) та єдиний збір	686.3	839.9	952.3	1112.1	1207.1	1234.2	235.5	148.0
Середній офіційний курс гривні до долара США, грн.	5.33	5.32	5.13	5.05	5.05	5.27	7.79	7.94
Податки і збори, млн. доларів США	2633.5	3401.5	6049.4	8154.3	10716.7	18405.7	10667.9	10826.1
Імпорт товарів, млн. доларів США	23020.8	28996.0	36141.1	45034.5	60669.9	85535.4	45435.6	59500.0
Приріст імпорту товарів, %		25.96	24.64	24.61	34.72	40.98	-46.88	30.95
Приріст податків і зборів, %		29.16	77.85	34.78	31.44	71.75	-42.04	1.48

Аналізуючи результати діяльності митних органів у розрізі фіскальної функції, необхідно враховувати, що певна частка приросту податків і зборів об'єктивно зумовлена приростом імпорту. Порівнюючи темпи приросту обсягів імпорту та податків і зборів, справляння яких забезпечено митними органами у 2004–2010 рр., можна констатувати, що ці показники несуттєво відрізняються у 2004, 2006 та 2007 роках.

Подібність темпів приросту імпорту товарів і митних платежів цілком логічна, адже вартісні показники імпорту товарів є фактично базою оподаткування для податків і зборів, що справляються митними органами. Наявність між ними різниці пояснюється, зокрема, змінами номенклатури товарів, що імпортувались до України, від якої безпосередньо залежать ставки ввізного мита, що, у свою чергу, вплинуло на надходження ввізного мита та ПДВ у зазначені роки (табл. 1). Наприклад, у 2003 р. приріст перерахованого до Державного бюджету України ввізного мита перевищив приріст загальної суми митних платежів на 16.4%, таким чином зміна товарної номенклатури імпорту призвела до перевищення темпів приросту податків і зборів над відповідним показником щодо імпорту. Разом із тим у 2005 та 2008 роках спостерігається суттєве перевищення приросту податків і зборів над приростом імпорту товарів, яке становить 53.2% та 29.1% відповідно. Протилежна тенденція спостерігається у 2010 р., коли темпи приросту імпорту перевищили темпи приросту митних платежів на 32.2%. Зазначене відхилення зумовлене перш за все зміною в оподаткуванні протягом 2010 р., а саме звільненням від оподаткування ПДВ операцій із ввезення природного газу відповідно до зовнішньоекономічних контрактів, що, за підрахунками стало, причиною зменшення перерахованого до Державного бюджету України у 2010 р. ПДВ більше ніж на 2 млрд. грн. [10, с. 61].

Пояснити таку тенденцію у 2005 р. можна змінами у законодавстві про оподаткування, які мали місце у цьому році та могли вплинути на обсяги митних платежів. По-перше, із серпня 2005 р. набули чинності зміни до Митного тарифу України, якими було значно зменшено пільгові ставки ввізного мита, встановлено повні ставки на рівні пільгових, а також замінено більшість специфічних і комбінованих ставок на адвалерні. Передбачалося, що наслідком цього буде легалізація тінювих потоків імпорту і збільшення легального імпорту та, відповідно, сум перерахованого до бюджету ПДВ, а також буде компенсовано недоотримання Державним бюджетом України податкових надходжень через зниження ставок ввізного мита [7, с. 227]. Разом із тим у 2005 р. обсяг імпорту товарів збільшився на 24.64%, у свою чергу, приріст сум ввізного мита становив 39.06% (табл. 1). Цілком логічно було б очікувати внаслідок зазначених змін у нормативно-інституціональному забезпеченні зовнішньоторговельних потоків, що

приріст мита повинен бути менше приросту імпорту через зменшення податкового навантаження.

Відхилення між приростом податків і зборів та обсягом імпорту, яке у 2008 р. становило близько 29.1%, також можна пояснити змінами митних процедур. На початку 2008 р. митними органами було помилково розтлумачено положення ст. 63 Закону України "Про Державний бюджет України на 2008 рік" [9, с. 62] щодо заборони надання відтермінувань сплати податкових зобов'язань суб'єктами господарювання за податками і зборами (обов'язковими платежами) як заборону погашення ПДВ із товарів, що імпортуються, податковим векселем. Таке трактування положень зазначеного закону є суперечливим, оскільки ставки та механізм справляння податків і зборів встановлюються лише законами про оподаткування, якими не є закони про Державний бюджет України. Правовою підставою для надання податкового векселя на той час був Закон України "Про податок на додану вартість", тобто закон про оподаткування. Слід також зазначити, що податковий вексель та відтермінування податкових зобов'язань мають різну правову природу. За підрахунками Державної митної служби України у 2007 р. вексельна форма розрахунків за ПДВ становила близько 27.5% від загального обсягу податків і зборів [1]. Беручи до уваги цей показник, можна зробити обережний висновок, що відміна у 2008 р. зазначеної форми розрахунків могла призвести до збільшення перерахованих до Державного бюджету України митних платежів приблизно на 27.5%. Слід зазначити, що в результаті цих змін доходна частина Державного бюджету України суттєво не змінилася – зросли забезпечені митними органами надходження податку на додану вартість, разом із тим збільшилися суми бюджетного відшкодування, що, насамперед, негативно вплинуло на експортерів. Не варто забувати, що така система розрахунків призвела до "вимивання" оборотних коштів підприємств-виробників через необхідність резервувати на рахунках суми податку на додану вартість для сплати податків і зборів при ввезенні сировини. Приріст податків і зборів без урахування приросту, забезпеченого відміною податкового векселя, а також приросту імпорту становитиме 3.3%.

Митні органи не можуть впливати на імпорт товарів, у тому числі "оподаткований", принаймні на збільшення його обсягу. Тому при проведенні аналізу ефективності діяльності митних органів у сфері справляння податків і зборів доцільно виходити з компетенції митних органів у цій сфері. Під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації посадовими особами митних органів здійснюється перевірка правильності нарахування податків і зборів [6], тобто фактично перевіряється повнота обрахунку бази оподаткування, правильність застосування ставок податків, курс валют, а також можливість застосування пільг. У переважній більшості випадків митна вартість товарів є базою оподаткування. Таким чином, контроль правильності визначення митної вартості товарів в умовах, коли головною метою діяльності митних органів є наповнення державного бюджету, може стати ключовим елементом для аналізу ефективності діяльності митних органів у сфері справляння податків і зборів.

Питома вага додатково стягнених податків і зборів унаслідок контролю правильності обчислення податків і зборів у загальному обсязі митних платежів становила від 2.4% до 5.8%. При цьому найбільший обсяг додаткових перерахувань досягнуто в результаті контролю правильності визначення митної вартості: від 56.7% до 93.1% від загального обсягу додатково стягнених податків і зборів, що підтверджує тезу щодо ролі контролю бази оподаткування у сфері справляння митними органами податків і зборів [1].

Правильність застосування ставок податків перевіряється перш за все шляхом обстеження правильності класифікації товарів, оскільки ставки мита й акцизного податку встановлені залежно від товарів, а саме їх класифікаційних кодів згідно з УКТЗЕД. Таким

чином, на товари, які класифікуються у різних товарних підкатегоріях, можуть бути встановлені різні ставки мита або акцизного податку.

Крім того, на рівень оподаткування значною мірою впливає країна походження товарів. По-перше, ставки Митного тарифу України диференційовані залежно від країни походження товарів; товари, що переміщуються в рамках вільної торгівлі, звільняються від оподаткування митом (на сьогодні зони вільної торгівлі діють із країнами СНД, Грузією та Македонією). По-друге, від країни походження залежить митна вартість товарів, що проявляється в різниці вартості ресурсів, які були витрачені для виробництва товарів (робоча сила, сировина та ін.), витрат на доставку товарів до України.

Показники ефективності є досить умовними через обмеженість можливостей митних органів впливати на підвищення такої ефективності. Головним фактором, який впливає на надходження податків і зборів від митної служби, є обсяги імпорту товарів, на збільшення якого митні органи впливати об'єктивно не можуть. Саме тому принциповим є перехід від практики планування митних платежів до їх прогнозування. Крім того, функції та завдання митної служби України значно ширші, вони не обмежуються справлянням податків і зборів.

Отже, суми податків і зборів, перерахованих митними органами до Державного бюджету України, не повинні ототожнюватись із ефективністю діяльності митної служби в цілому. Справляння митних платежів не повинно виступати головним завданням для сучасної митної служби, це необхідно враховувати при трансформації митної справи України. Перехід від митної служби як суто фіскального органу, що забезпечує більшу частину податкових надходжень державного бюджету, до контролюючого органу, пріоритетом діяльності якого є забезпечення дотримання законодавства України з питань митної справи, повинен стати головною метою трансформації митної справи України. На жаль, фіскальна спрямованість діяльності митної служби України на сьогодні зумовлена перш за все станом економіки, який визначає імпорт товарів в Україну та відповідні показники діяльності державної податкової служби України. Тому принципова зміна правового поля діяльності митної служби України та її завдань можлива лише за відповідної зміни економічної ситуації в країні.

Можна виділити такі ознаки ефективності контролю, які необхідно застосовувати органами державного фінансового контролю у сфері митної діяльності:

- стратегічне спрямування – перевірка найбільш загальних показників, важливих для успіху;
- орієнтація на результат – співставлення досягнень з метою, а не контроль як самоціль;
- відповідність справі – узгодженість показників, що контролюються, з параметрами мети;
- своєчасність – відповідність моменту контролю фазам діяльності об'єкта;
- гнучкість – пристосування форм та методів контролю до змін у середовищі;
- економічність – перевищення результатів контролю над витратами на його проведення.

Діяльність органів державного фінансового контролю у сфері митної діяльності регламентується відповідними нормативними актами, проте єдиного документа, який би закріпив та визначив усю систему, з чітким розмежуванням повноважень органів фінансового контролю, а також у сфері митної діяльності й досі не прийнято.

Для належного здійснення органами державного фінансового контролю у сфері митної діяльності своїх повноважень необхідно постійно вдосконалювати не лише форми та методи фінансового контролю, а й саму систему органів фінансового контролю у сфері митної діяльності та їх взаємодію між собою при здійсненні контрольних повноважень і налагодити

між ними постійний обмін інформацією про факти порушень чинного митного законодавства, протидіяти ухилянням від сплати митних платежів, контрабанді, корупції тощо. Все це свідчить про низький рівень організації фінансового контролю у сфері митної діяльності.

В умовах активізації євроінтеграційних та глобалізаційних процесів виникає необхідність запровадження досвіду високорозвинених країн у систему управління зовнішньоекономічною сферою. Митна система України в цьому механізмі є одним із основних інструментів, що забезпечують необхідну взаємодію національної економіки зі світовим господарством. Глибокі перетворення, що відбуваються в державі, спрямовані на вдосконалення правової основи діяльності системи виконавчих органів держави, до числа яких відноситься і митна служба.

Однією з умов успішного вдосконалення діяльності митної служби України є ретельне вивчення зарубіжного досвіду практичної організації діяльності митних органів.

Французькі дослідники М. Шмідлін і Ж. Дюкрок справедливо відзначали, що «безпосередній контакт з митницею при виїзді за кордон не дає реального уявлення про реальну діяльність цієї установи. Якщо оцінювати роботу митниці тільки під цією точкою зору, то можна скласти собі помилкову і далеко невтішну про неї думку» [11, с. 46]. Комплексний, системний підхід до аналізу призначення митної служби дозволив цим авторам виділити її головні і додаткові завдання. Основним і традиційним завданням митниці є забезпечення застосування тарифу з метою захисту економіки країни. Крім того, на кордоні вона здійснює контроль над зовнішньою торгівлею і валютними операціями на стадії виконання імпорتنих та експортних операцій. «Через свою постійну присутність на державному кордоні митниця неминуче проводить заходи щодо контролю за рухом фізичних осіб, товарів, капіталів через кордон в обох напрямках. Крім виконання власних завдань, вона сприяє більшості міністерських департаментів, спостерігаючи за виконанням правил нагляду, дотриманням санітарних правил і законів про промисловий і торговий захист».

Митні платежі в сучасному економічному просторі виступають не тільки як засіб поповнення державного бюджету, але й як засіб здійснення економічної політики, політики кредитування, розвитку інфраструктури.

Платежі, що стягуються митними органами, умовно можна поділити на такі види: 1) власне митні платежі як тарифний засіб регулювання ЗЕД; 2) платежі, пов'язані з перетином кордону (протекціоністські і компенсаційні збори) – на відміну від митних платежів не носять фіскального характеру; митні збори за проведення митних операцій (за маркування, зважування, застосування засобів митної ідентифікації тощо); 3) платежі, пов'язані зі знаходженням товарів на території країни (ПДВ, внутрішні податки (на нафтопродукти, хімічну продукцію, «тропічні товари» – навіть якщо це національний продукт), компенсаційні збори, збори за санітарний, фітосанітарний, ветеринарний огляди, портові збори, заморські, розташування під національним прапором).

Відповідно до завдань, покладених на митні органи, вони виконують складні й багатоманітні функції: захисну (економічну), фіскальну, правоохоронну, статистичну тощо. Дослідники відзначають дуалізм фіскальної й економічної функцій митних органів, їх взаємообумовленість. Також спостерігається деяка трансформація економічної функції – перехід від чистого протекціонізму до стимулювання міжнародної торгівлі, міжнародної експансії. Митні органи беруть активну участь у розробленні митної політики держави, своєю діяльністю відображають різноманітні аспекти зовнішньоекономічної діяльності. До цих функцій слід додати ті, які вони виконують через її постійну присутність на межі держави: контроль, що стосується дотримання законодавства про гігієну, здоров'я, мораль і безпеку населення; фітосанітарний, ветеринарний, фармакологічний контроль; контроль технічних норм

і обмежень, переміщення небезпечних речовин; контроль за перевезеннями зникаючих рослин і тварин, переміщення поштових голубів; культурних цінностей; контроль фізичних осіб; контроль за дотриманням правил морського і річкового рибальства і полювання.

Висновки. Пріоритетним напрямом діяльності Державної митної служби України протягом останніх років визначалося забезпечення реалізації фіскальної політики, підвищення ефективності регулювання зовнішньої торгівлі, безумовне виконання показників надходжень до Державного бюджету. Однак основним і традиційним завданням митниці є забезпечення застосування тарифу з метою захисту економіки країни. На сучасному етапі економічного розвитку країни необхідне наукове розроблення комплексу питань, пов'язаних із забезпеченням захисної і стимулюючої функцій митного тарифу. По суті, йдеться про доцільність складання митного тарифу, що відповідає стратегічним національним інтересам і розвитку світової економіки та міжнародної торгівлі, що враховує ключові світові тенденції.

Функції та завдання митної служби України значно ширші, вони не обмежуються справлянням податків і зборів. Митні платежі в сучасному економічному просторі виступають не тільки як засіб поповнення державного бюджету, але і як засіб здійснення економічної політики, політики кредитування, розвитку інфраструктури.

Митні органи можуть впливати й на інвестиційну діяльність в регіонах. Роль митних органів в рамках розроблення й реалізації інвестиційних програм може бути реалізована шляхами:

а) сумісного з органами місцевого самоврядування проведення митної експертизи інвестиційних проектів;

б) розроблення в рамках пріоритетних інвестиційних проектів індивідуальних технологій митного оформлення в цілях економії тимчасових і фінансових витрат іноземних інвесторів.

Діяльність органів державного фінансового контролю у сфері митної діяльності регламентується відповідними нормативними актами, проте єдиного документа, який би закріпив та визначив усю систему, з чітким розмежування повноважень органів фінансового контролю, а також у сфері митної діяльності й досі не прийнято.

Для належного здійснення органами державного фінансового контролю у сфері митної діяльності своїх повноважень необхідно постійно вдосконалювати не лише форми та методи фінансового контролю, а й саму систему органів фінансового контролю у сфері митної діяльності та їх взаємодію між собою при здійсненні контрольних повноважень і налагодити між ними постійний обмін інформації про факти порушень чинного митного законодавства, протидіяти ухилянням від сплати митних платежів, контрабанді, корупції тощо. Все це свідчить про низький рівень організації фінансового контролю у сфері митної діяльності.

Conclusions. The priority of the State Customs Service of Ukraine in recent years is determined to ensure the implementation of fiscal policy, improving regulation of foreign trade, absolute fulfillment of revenues indicators to the state budget. However, the major and traditional customs task is to ensure the application of the tariff to protect the economy. At the present stage of economic development the development of complex scientific issues associated with the provision of protective and catalytic functions of the customs tariff is required. In fact, the question is about the expediency of assemblage of customs tariff that meets the strategic national interests and development of the world economy and international trade, taking into account the key global trends.

Functions of the Customs Service of Ukraine are much wider, they are not limited to taxes and duties. Customs payments in today's economic space serve not only as a means of increasing the state budget, but as a tool of economic policy, lending policy, infrastructure development.

Customs authorities can affect the investment activities in the regions.

Activities of public financial control in the sphere of customs activity are regulated by the relevant regulations, but the only document which would consolidate and define the entire system, with a clear separation of powers of financial control, as well as in the sphere of customs activity is still pending.

For the proper implementation by the state financial control in the sphere of customs activity of its authorities it is necessary to continually improve not only the forms and methods of financial control, but also the system of financial control in the field of customs and their interaction with each other in carrying out supervisory authorities and establish between them a constant exchange of information concerning the cases of violations of the customs laws, to counteract the avoidance of paying taxes, smuggling, corruption etc. All these indicates a low level of financial control in the sphere of customs activity.

Використана література

1. Державна митна служба України: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>.
2. Дудчак, В.І. Митна справа: навч. посібник [Текст] / В.І. Дудчак, О.В. Мартинюк. – К.: КНЕУ, 2002. – 310 с.
3. Ківалов, С.В. Митна політика України: підручник [Текст] / С.В. Ківалов, Б.А. Кормич. – Одеса: Юридична література, 2007. – 256 с.
4. Митний кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
5. Положення про валютний контроль: постанова Правління НБУ від 08.02.2000 р. № 49 зі змінами і доповненнями на 05.11.2009: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1134-09>.
6. Порядок здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації: наказ Держмитслужби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
7. Ривак, Н.О. Шляхи підвищення ефективності митної політики України [Текст] / Н. Ривак // Науковий вісник НЛТУ України – 2011. – № 21.3. – С.224 – 232.
8. Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
9. Суворов, В.В. Окремі аспекти оцінки ефективності здійснення митної справи в Україні [Текст] / В. Суворов // Митна безпека. – 2010. – № 2. – С. 71 – 85.
10. Суворов, В.В. Оцінка ефективності фіскальної функції митних органів [Текст] / В. Суворов // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 3. – С. 57 – 69.
11. Ченців, В.В. Особливості державного управління функціонуванням митної служби в зарубіжних країнах: компаративний аналіз [Текст] / В.В. Ченцов // Митна справа. – 2010. – № 2. – С. 42 – 49.